

Čo s tým robíš ty?

text: Mt 2,1-12:

Keď sa Ježiš narodil v judskom Betleheme za čias kráľa Herodesa, prišli do Jeruzalema mudrci z východu. Pýtali sa: Kde je ten narodený židovský kráľ? Videli sme totiž na východe jeho hviezdu a prišli sme sa mu pokloniť. Keď to počul kráľ Herodes, znepokojil sa a s ním aj celý Jeruzalem. Zvolal všetkých veľkňazov a zákonníkov ľudu a vypytoval sa ich, kde sa má narodiť Mesiáš. Odvetili mu: V judskom Betleheme, tak ako to napísal prorok: A ty, Betlehem, v judskej krajine, vôbec nie si najmenší medzi judskými poprednými mestami, lebo z teba vyjde vodca, ktorý bude pastierom môjho ľudu, Izraela. Vtedy Herodes zavolał potajomky mudrcov a dôkladne sa ich vypytoval, kedy sa im zjavila hviezda. Poslal ich do Betlehema a povedal: Chodte a podrobne zistite všetko o tom dieťati. Keď ho nájdete, oznámte mi to, aby som sa mu aj ja šiel pokloniť. Oni vypočuli kráľa a odišli. A hľa, hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až zastala nad miestom, kde bolo dieťatko. Keď uvideli hviezdu, naplnila ich veľmi veľká radosť. I vošli do domu, uvideli dieťatko s jeho matkou Máriou. Padli a klaňali sa mu. Otvorili svoje klenotnice a obetovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Na pokyn vo sne, aby sa nevracali k Herodesovi, sa vrátili do svojej krajiny inou cestou.

AI: Drahí priatelia vo viere v Krista, **spomeniete si, čo ste sa v poslednej dobe dozvedeli nové v nejakej kázni v kostole?** Niečo také, čo ste dosiaľ nepočuli, nevedeli? Niečo zaujímavé, čomu ste sa radi naučili?

Čo by ste sa chceli dozvedieť a čo by ste chceli počúvať v kázňach, ako je napríklad táto dnes?

KE: **Príbeh o mudrcoch**, ktorí čítali z hviezd, sa pri týchto otázkach **stáva aj naším príbehom**. Aj oni prišli zo svojho domova na miesto, kde bol Ježiš, pretože niečo očakávali. A po všetkom tom, čo tam zažili, potom odišli domov. Čo myslíte, zanechalo na nich niečo stretnutie s Ježišom?

A čo zanecháva na nás stretnutie sa s Ním po nedel'nej bohoslužbe, keď sa my vraciame domov?

DI: Mudrci mali skutočne **veľké očakávania**. V ich dobe *obloha predstavovala Boží odkaz pre ľudí*, ktorý dokázali čítať iba tí najvzdelanejší. A aj pre nich to bolo náročné.

To je ako by ste chceli pochopiť *Einsteinovu teóriu relativity* a keď ju už konečne po vyčerpávajúcom štúdiu pochopíte, tak sa dozviete, že súčasná fyzika pozná takú *teóriu strún a superstrún*, ktoré aj ju obracajú naruby...

Odborníci predpokladajú, že mudrci žili **v Perzii**. Tam existovala veľká židovská komunita ako jedna z generácií po slávnej Ester a Mordochajovi. Ich príbeh poznáme z Biblie aj my.

Vďaka tejto komunite aj mudrci poznali židovské predpovede o Mesiášovi, ktorý má prísť. Vníмали Ho ako kráľa pre Židov, *židovského kráľa*.

Každá hviezda na nebi predstavovala tajomstvo, **ľudia bežne verili, že každý má na nebi svoju hviezdu**, hviezdičku.

Ak sa teraz objavila jasná hviezda, ktorej dosiaľ nebolo, perzskí astrológovia v nej **spoznali hviezdu – židovského kráľa!**

A vo vede to už tak býva, nestačí vám presvedčivá teória, kým sa nepotvrdí v praxi.

Keď v r. 1964 anglický fyzik Peter Higgs spolu s inými zistil, že v elementárnom priestore musí existovať maličká častica, ktorá dáva v konečnom dôsledku svetu hmotnosť, bola to len teória. Muselo sa čakať až na rok 2012 a na urýchľovač častíc vo švajčiarskom CERNe, kým nebola teória potvrdená prakticky. 48 rokov to trvalo! Peter Higgs dostal následne rok na to, v r. 2013 nobelovku ...

Mudrci museli zistiť, či ich teória o hvieзде je pravdivá! Predstavte si tú *ich vedeckú zvedavosť!* Aj keď my by sme povedali, že akáže veda – tá astrológia .. No pre nich to bola veda najvyššia, aká len vtedy existovala.

Dovoľte, aby sme celý príbeh v Jeruzaleme a Betleheme preskočili. Počúvame o ňom každý rok: O Herodesovi a jeho zvedavosti, kdeže sa má narodiť ten židovský kráľ. O jeho sľube, že sa Mu tiež pôjde pokloniť. O tom, ako ho na Boží zásah mudrci prezreli. O nájdení Dieťaťa. O daroch trojakého druhu...

Evanjelistov opis končí správou, že hlavní hrdinovia príbehu - pardon, druhí najhlavnejší, pretože hlavnou postavou je samotné Dieťaťko – sa vracajú domov. **Ich teória je potvrdená!** Hviezda, ktorá sa im zjavila v ich domovine, sa zjavila zase! A zastavila sa práve vo chvíli, keď našli dom s Máriou a jej synom...

Viete, akú cenu bude mať ich veda teraz? K akej prestíži vo svete vedy teraz došli? Čo všetko urobilo na prvý pohľad jedno obyčajné stretnutie s dieťaťom ...

Škoda, že nemáme zachytený nijaký záznam, spis o tom, ako sa ďalej vyvíjal ich príbeh...

PAR: Keď odchádzame v nedeľu ráno z domu do kostola, máme taktiež nejaké očakávania?

(Par. Mt 11,7-11:) Ideme sa tam *pozrieť na ľudí*, bratov a sestry, stretnúť sa s nimi? S ľuďmi sa môžeme azda aj lepšie stretnúť niekde v reštaurácii, na spoločnej večeri.

Ideme sa pozrieť, *čo je nové v cirkvi*, v našom cirkevnom zbore? Na to si môžeme otvoriť internet a prečítať si to tam.

Ideme sa tam *stretnúť s naším Spasiteľom*? Áno, ba oveľa viac, než iba stretnúť. Pretože s Ním ako Pánom Bohom sa môžeme stretnúť kdekoľvek. On nie je zakonzervovaný v kostoloch.

Na bohoslužby ideme, pretože tam dozrievame ako súčasť Jeho tela, cirkvi, tu sa vzdelávame spoločne v Božom Slove, tu prijímame sviatosti, tu sa učíme podobať na Neho.

Možno sa nám nie vždy dostane takého duchovného nasýtenia, aké by sme práve chceli. Dôvodom môže byť kadečo. Možno *opakujúci sa obsah*, kázeň na text, ktorý sme už počuli stokrát. Môže ním byť *kvalita kázne* – pochopiteľne, existujú horšie a lepšie kázne. Ale rovnako bývame aj my lepšie či horšie *nastavení na prijímanie*. Niekedy je *kázeň iba teoretická*, vzdeláva nás vo vierouke, utvrdzuje v tom, v čo už veríme. A inokedy zas vyzýva k praktickým zmenám v našich životoch.

Pravda je taká, že **by sme tam mali vždy nájsť hodnotný poklad**, pretože tak, ako to Pán Boh povedal Izaiášovi (55,11): **Jeho slovo sa nevracia prázdne**. Alebo ako máme v jednom z prekladov: „*nevráti sa neplodné*“. (Botek) Božie slovo je vždy plodné, vždy má čím osloviť, zasiahnuť!

Hľadajme jeho odkaz! Hľbajme, meditujme, uvažujme. To hovorí, kontaktuje nás samotný Pán Boh.

Kázeň nám však často splýva s ostatným informačným tokom, ktorý sa k nám neustále dostáva zo všetkých strán. **Kázeň, Božie slovo sa pre nás stala iba jedným z mnohých súčasných prúdov, ktoré nás obmývajú** a podľa toho k nej aj pristupujeme. Len čo doznie, doznie aj v nás. Neraz pre nás prestane existovať už vo chvíli, keď sa po nej povie „amen“. Už počas oznamov na ňu ani nepomyslíme... Alebo ... nie?

MY: My predsa s Božím slovom môžeme a máme žiť aj ďalej!

*Viete si predstaviť **cirkevný zbor**, kde sa už napríklad v sobotu tí, ktorí majú záujem, dozvedia, aká bude téma kázne, prípadne z akého biblického textu bude vychádzať? A potom po bohoslužbe sa ľudia neponáhľajú domov, pretože nasleduje ešte spoločenstvo pri malom občerstvení. To je priestor na možný rozhovor o kázni. Tam by ste mohli zísť rovno za kazateľom, farárom ...*

A to ešte nie je koniec. Po príchode domov, pri obede, sa – aspoň niekedy – obsah kázaného slova prenáša do domácností.

A potom cez týždeň rôzne skupiny v cirkevnom zbore rozoberajú práve ten text, na ktorý sa kázalo. Na mládeži, rodinkách, biblickej hodine.

*Fantazírujem? Možno. A možno nie. S takýmto modelom sa môžeme stretnúť v niektorých cirkvách. Aj u nás to zažívali staršie generácie, keď *otec ako hlava rodiny brával v nedeľu po obede do ruky Tranovského kancionál* (Tranoscius), aby sa aj doma z neho spievalo a vrátilo ku kázni z kostola.*

ADE: Otázka pre nás: A čo s tým, čo prijímame, robíme my? Sfúkne nad kázňou plameň ako na konci bohoslužieb robí s oltárnymi sviečkami brat kurátor a všetko sa skončí? Alebo sa domov vraciame s patričným nadšením, že sme ako mudrci vtedy v Betleheme našli to, čo sme najst' mali?

Chce to, priatelia, možno len trochu odvahy žiť viac vo viere... (Amen.)

Modlitba: Pane náš drahý, Ty sa dokazuješ v celom Univerze ako zvrchovaný Pán, ktorému je podriadené všetko! Na sviatok Zjavenia vidíme, že ešte aj hviezdy na nebi vydávajú o tebe svedectvo! Nič, čo existuje, neexistuje bez teba, bez Tvojho pôsobenia. Tak je na Tebe závislý aj náš život. Spolu s mudrcmi, mágmami či kráľmi z evanjelia sa aj my pridávame k zástupu tých, ktorí Ťa spoznávajú a skláňajú sa pred Tebou. Ved' Ty si náš Pán a Boh, v Tebe máme svojho Stvoriteľa, aj Spasiteľa.

Prosíme, pomáhaj nám v našom živote vnímať Tvoje stopy, byť citliví na Tvoje pôsobenie, počuť Tvoje Slovo hovoriace k nám. Nech sa v tom, čo žijeme a čo konáme, ako reagujeme, odráža to, že patríme k Tebe, že sme súčasťou Tvojej cirkvi a že naše srdce je tak dotknuté Tvojou láskou, že sa dokáže tiež štedro rozdávať ľuďom okolo nás! Amen.

kázeň je robená podľa štruktúru Vrablecovej homiletiky

výklad textu:

O detstve Ježiša píše iba Mt a L. Pre Mt je príznačné, že príbeh dieťaťa Ježiša je veľmi podobný Mojžišovmu príbehu: zabíjanie detí, záchrana dôležitého dieťaťa, útek z/do Egypta, návrat späť...

Mt písal pre židokresťanov, tých, čo pochádzali zo židovstva, pre neho bolo dôležité poukázať na spojitosť Ježiša na slávneho záchrancu Mojžiša. Kým Mojžiš zachránil vyvolený ľud Izrael, Ježiš zachraňuje celý svet.

Kým Mojžiš vedie svoj ľud z Egypta, aby sa klaňali Bohu Hospodinovi (2M 5,1), Matúš považuje za dôležité zaznamenať, že keďže Ježiš je záchranca celého sveta, Jemu – Bohu Ježišovi sa prišli pokloniť aj pohania.

Text je často vykladaný, je známy, pre kázeň sa sústreďujem iba na hviezdu a reakciu mudrcov.

Mt nerieši, kto boli mudrci (gr. magoi), pre neho je dôležité, že boli pohania, ktorí sa prišli pokloniť židovskému Ježišovi. Je to predznamenanie Ježišovho spasiteľstva celého sveta. My ani nevieme, ako ich v pôvodnom aramejskom texte nazval, keďže ten sa nám nezachoval a ostal nám iba grécky prepis. To nie je to dôležité.

Dôležité, že boli pohanmi (odkiaľsi z východu, z Perzie?) a čítali hviezdy. Keďže z hviezd vyčítali, čo sa má stať, museli byť astrológmi, čo asi nie je celkom kóšer. 5M 18,9-14 varuje pred vecami, ktoré sú mimo človeka, človek sa nemá dopytovať na budúcnosť – aj keď v tom texte astrológia výslovne zakázaná nie je. V časoch Matúša však boli podobné veci obľúbené, najmä apokalyptika a veci s ňou súvisiace, napokon mudrci neboli židia a teda ich sa židovský zákaz z 5M 18 netýkal ... Pre Mt to bolo, že aj čarodejstvá pohanov ukazujú na Ježiša.

Čo za hviezdu videli, nemusí byť síce tiež dôležité. Niektorí autori sa nazdávajú, že to mohla byť špeciálne Pánom Bohom nastrojená hviezda (ako ryba v Jon), ale ukazuje sa, že zrejme ide o reálny jav na oblohe, ktorý zo zeme vyzeral ako hviezda, ktorá sa zjavila, a totiž konjunkcia Jupitera a Saturnu. Zistil to Joh. Kepler a zistil aj to, že táto „hviezda“ sa priblížila v tej dobe (presne roku 7 pr. Kr. – my vieme, že Ježiš sa narodil skôr, než v imaginárnom roku 0, to je ale iná téma) naozaj objavila a to dokonca trikrát v danom roku (presne 29.5., 30.9., 5.12). Nás síce sprevádza vžitá predstava, že hviezda sprevádzala mudrcov na ich ceste, no v texte sa o tom nič nepíše. Oni ju videli na východe a podľa toho prišli – ako cudzinci (a možno naozaj aj králi) za kráľom. Keď ju v Jeruzaleme znovu uvideli, „zaradovali sa veľkou radosťou“.

Zaužívaný preklad 9. verša je síce, že hviezda šla pred nimi a zastavila sa nad miestom, kde bolo dieťaťko a my si ju predstavujeme, ako sa pohybuje po oblohe. V prípade konjunkcie planét sa pohybovať nemohla, grécke slová proagó a histémi použité v 9. verši (a nám neznámy pôvodný aramejský originál) hovoria o tom, že hviezda bola pred nimi (použ. imperfektum, nedokonavý vid) a zostala stáť, zastavila sa. Jeden z možných výkladov hovorí o tom, že hviezda bola v smere Betlehema a zastaviť sa znamenalo, že šli skoro ráno a keď vyšlo Slnko, prestalo ju byť vidno ...

Ktovie, napokon výkladov, aká hviezda to bola, je bezpočet.

Okrem všetkého, čo mudrci urobili (to teraz nechajme bokom), ostáva pre čitateľa príbehu otvorená otázka: čo s tým všetkým urobili, keď sa vrátili domov?

To je otázka aj na nás – čo robíme s tým, čo prijímame na stretnutí s Kráľom, keď z bohoslužieb prídeme domov?

ku kázni ma viedol článok: <https://www.aktuality.sk/clanok/d3yvkn1/astronomicka-betlehemska-hviezda/>

použité materiály:

Biblia (ev., ekum., Botek, Nestle)

wikipedia

<https://sermonwriter.com/biblical-commentary-old/matthew-21-12/>